

nosaltres dos

conte per pere calders

il·lustracions de roser juanola

PPOTSER l'home canta en els moments d'intimitat per no pensar, per no submergir-se en aprofundiments torbadors. Sota la dutxa, davant el mirall a l'hora d'afaitar-se o en qualsevol instant de treva brindada per la solitud.

Aquest rostre embianquit per l'escuma del sabó és el meu. Després de tants anys de donar-li audiència no en puc dubtar. Però hi ha alguna cosa... M'acosto al mirall, em miro el fons dels ulls i em ve fred a l'espina. «M'agradaria de fer-me amic de mi mateix —penso—. Una bona coneixença, sortir junts, parlar de tu a tu amb tota franquesa...» Ep! És el moment de cantar i ataco un tema folklòric en versió modernitzada. No en quedo content, sóc objectiu. M'ha fallat la prova de despistar i, temerari, em torno a mirar fixament. Ell és allí, aquí, a fora i a dins. Em sabia greu que s'adonés del meu desconcert! Continua afaitant-se nerviosament, es talla i això ens lliga: la gota de sang que li surt de la galta correspon a una ferida que em cou a mi.

Per la banda de mar desapareixen salves. No sé ben bé si és que arriba algú o se celebra una efemèride que necessita el reforç de les canonades per falta d'il·lusió popular. El cas és que avui és diumenge. Els mobles i els objectes m'ob-

serven silenciosament i jo els planto cara amb un gest de propietari. Amb això en tindran prou.

He tingut, doncs, la revelació de portar-me a dins a mi mateix, arruït en fosques cavitats visceralment. Potser es tracta d'una plena normalitat, però avui que tinc temps em proposo d'analitzar-ho amb calma. I em guanya un sentiment de timidesa, com si fes visita i compliments i hagués de vigilar la conversa. En resum, que no és la manera d'enfocar-ho. Després de tot, no es tracta d'un desconegut que em sigui indiferent: som socis en totes les empreses.

Fa sol i els raigs arriben a mig menjador, filtrant-se a través de la persiana d'aquella manera coneguda i entranyable. Un colom s'ha aturat a la barana del balcó, i se m'acut que si tingués una escopeta podria disparar-li a tret segur. A aquella distància, els perdigons farien una gran destrossa, hi hauria escampall de plomes i esquitxos. Això d'una banda; de l'altra, em ve l'entrada d'un amor desinteressat pel colom i li desitjo un present feliç i un futur ple de prosperitat.

¿Qui s'ha inclinat per l'afusellament sense apel·lació i qui pels bons auguris? Per tal de reflexionar, m'assec al balancí i encenc un cigarret. M'empasso el fum amb fruïció. En canvi, l'altre no fuma. Al

contrari: rondina contra el vici i prova d'espantar-me amb històries de tumors i de velleses amargades per la bronquitis. Em posa nerviós.

Amb la Trini em fa el mateix, però invertint el sentit d'austeritat. Jo hi vaig de bona fe: companya de treball i prou, atenció a la feina i posat seriós; *ell*, en canvi, em burxa perquè l'empaiti. Em presenta el panorama amb tanta seducció que exposa la Trini a situacions de moit de compromís.

No puc explicar res que vingui de nou. Ja se sap: és la consciència. Però em sembla que es tracta d'un mort astutament carregat al bé i al mal. Mentre ells dos s'ho fan, nosaltres ens reservem el dret d'aplaudir o de xiular les escenes fortes, sense altres limitacions que la correcció imposada als espectadors pel propietari del local. Els més conscients pensem que ja ens passaran el compte, i, que d'una manera o altra, pagarem. Mentrestant, hi ha crèdit...

No és un joc net, no anem bé. Només cal llegir el diari, fer números i esverar-se. L'home alienat! És fàcil de desentendre-se'n i caure pel cantó de les abstraccions, considerant la societat com una bastida complicada i forastera, en la qual nosaltres només hi fem el paper de víctimes. Les coses dolentes vénen de fora de nosaltres mateixos, i en

la protesta no sol haver-hi confessions de culpa personal.

Quan algú es lleva com ara jo en el dia d'avui, és de plànyer. Sense dir ni una paraula, m'escolto. A base d'un monòleg dialogat —diaguem-ho així—, intento de sincerar-me amb l'altre, que no sé si és la meua funda o al revés, una forma que cobreixo jo.

Vist sota aquest prisma, se m'acut que el suïcidi és un assassinat a seques. Anem a suposar que aquest ximple dispara contra mi. Un tret de mal esquivar! Em trobarien de cos present, amb la pistola als dits, i tothom diria que no cal culpar ningú de la meua mort. Per arrodonir més la coartada, l'altre podria deixar prop del cadàver una nota escrita amb la meua cal·ligrafia exacta. Les vegades que deu haver ocorregut! Ara: si jo disparo primer, l'estenc a ell amb la mateixa impunitat. Però el difunt, idèntic, i encara gràcies.

Provo de distreure'm contemplant un calendari que tinc penjat al menjador. A cada mes, hi ha representada una muntanya suïssa policromada i plena de detalls evocadors. «Evocacions a sant de què?», em diu l'estadant de l'ànima. I afegeix: «Si no coneixes aquests llocs! A més, ¿com se't va ocórrer de plantificar aquí una cosa tan cursi?»

Estic a punt de replicar-li que una muntanya estrangera sempre serà una basa forta, però reconec que en el fons té raó. Són detalls que gairebé me'l fan estimar. M'ajuden a comprendre que siguem inseparables, tot i que sovint l'odii. Poc o molt, és el que deu passar amb els matrimonis: la duresa del xoc quotidià es veu compensada per les tebies nupcials.

Tanmateix, *ell* sempre ha tendit a frenar-me, no m'he pogut desenrotllar de gust. Estic segur que jo sóc modest, com totes les persones que realment valen. Per cada vegada que m'empeny —com en el cas de la Trini i els himeneus furtius que em suggereix—, n'hi ha deu que m'atura a frec de grans, audacioses i arriscades empreses.

«Res no faries! —em diu ell—. Saps tan bé com jo que ets un infeliç, que tot se t'en va en soliloquis.» De bona gana l'empaitaria a puntades de peu... Arribo a alçar amb força la cama dreta, i sento de seguida un cop a la part superior de la cuixa. Aprensions, manies... És difícil de saber-ho.

Irritat, començo a vestir-me de pressa. He de sortir a airejar-me, a protegir-me el sol.

Mentre agafo el pom de la porta d'una revolada, pregunto per pura fórmula: Véns? I ell em respon: «Tu diràs! Però, on penses anar? ¿No t'has adonat que a casa s'hi està molt bé?»

Baixo els graons de dos en dos i sento el trepig d'ell sota les meves soles. Ja m'ha aigualit la sortida! Perquè és veritat que a casa, si no m'empipa ningú, fa de bon estar-hi. Mandrejar els dies de festa, llegir, oblidar-me d'horaris i tractar el temps com si fos una pasta per a fer delicades figures mentals. Contradictori, oblidant cínicament que fa un instant em temptava a quedar-me, ell em diu que estic engorronit, que ja només sóc capaç de trobar el gust de les quatre parets.

La llum del carrer m'enlluerna. Faig quatre passes cap a la dreta i sento una estrebada interior: «No, home! Tomba cap a l'esquerra!» Giro en rodó i m'encamino cap al port. Em domina, però en aquest cas no té mèrit, perquè el port i la mari-

DEIXEM EL CARRER PELAYO TRANQUIL

EL carrer Pelayo, si l'Ajuntament realitza les seves últimes pensades, no servirà, com ara, per a engolir tot el trànsit d'automòbils que li pertoca aguantar, ni tampoc per al pas dels ciutadans a les hores-punta. Els propòsits són de retallar un pam o dos la vorera principal —l'altra es pot dir que gairebé no existeix— per deixar més espai als vehicles. La mesura, si no és que tingui intencions propagandístiques i busqui sorprendre la bona fe dels barcelonins que encara creuen que l'Ajuntament vetlla per tots nosaltres, serà una equivocació més entre les moltes que costen diners a la ciutat. Es faran les obres, el pas estarà entrebancat uns mesos tant per a conductors com per a vianants, els llocs per a aparcar es veuran sensiblement reduïts al llarg de tot al carrer i, un cop tot acabat, ens trobarem amb un guany mínim pel que fa a la fluïdesa del trànsit rodat i amb la pèrdua important per als que van a peu...

A la tarda, i més concretament a les seves últimes hores, el carrer Pelayo està tots els dies impossible per al trànsit humà. Al matí i a migdia també hi passa molta gent, però a la tarda són milers els barcelonins que l'utilitzen en sortir de les seves feines per a anar cap a casa o per a passejar. Per qui tingui pressa i vulgui avançar amb pas ràpid, anar pel carrer Pelayo representa un suplici per als seus nervis, ja que la muralla de cossos és en moltes ocasions infranquejable. L si això passa ara, ja em direu l'esdevenidor que ens amenaça si retallen la vorera...

I el que fa riure és que les obres no serien uniformes al llarg de tot el carrer. Prop de la plaça de Catalunya, per no perjudicar la nova entrada del «metro» i perquè així convé —és un dir— a la circulació, el carrer Pelayo quedaria més o menys com ara. És a dir, que el projecte és facilitar l'entrada de més cotxes a la calçada i fer un embut complicat i difícil de resoldre a la sortida. No som tècnics en circulació, però, ens sembla que per a tenir pensades tan genials no calen gaires coneixements...

Que ens deixin tranquil el carrer Pelayo. Per sobre de la seva funció com a lloc de pas d'automòbils, hi ha la de facilitar el trànsit a peu d'una munió impressionant de barcelonins. I això tots els dies de l'any, tant els feiners com els de festa, dies, aquests últims, en què baixa molt el trànsit rodat. El carrer Pelayo és més dels vianants que dels conductors i per procurar un avantatge fictici als motoritzats, no és lícit de perjudicar realment els primers...

***

INCIDENTALMENT, hem fet referència a la nova entrada (i sortida) de «metro» al carrer Pelayo. Posada en servei només fa uns mesos, després d'unes obres que pel que van ésser llargues semblaven no les del temple que tot-hom sap, sinó les del meravellós i faraònic Palauet Albéniz, ja torna a estar barrada al pas. La raó que hom dona és molt positiva, vista de manera isolada, es tracta de posar una escala automàtica, per a facilitar la sortida dels senyors passatgers del «metro», o dels que utilitzin la xarxa de comunicacions i passadissos subterranis per a evi-

tar els inconvenients de trànsit i ets semàfors. Però quan sabem de la inauguració i de l'aspecte d'obra definitiva que van voler donar a la part principal de les escales d'abans, hem de malfiar-nos de l'organització municipal dels treballs...

Si les escales automàtiques estan projectades per a la ja anomenada boca del «metro» i les altres que donen a la Plaça de Catalunya, no costava res de deixar l'espai suficient sense cobrir amb graons per a «fer bonic». I si no ho estaven, pensem que la imprevisió és molta a les oficines tècniques que tenen cura d'aquests afers. I, sigui com sigui, no pot ésser —ja que al ciutadà el molesta molt, a més de produir un efecte lamentable— que unes millores siguin inaugurades només a efectes oficials i perquè els fotògrafs captin en les seves màquines el sonriure satisfet d'uns quants personatges. Fer això és faltar al respecte que es mereix el ciutadà i creure que porta molta llana al clatell. I encara que les cabelleres llargues i els pèls deixats a la bona de Déu siguin de moda, a les esferes municipals i paramunicipals no han de confondre una cosa amb l'altra...

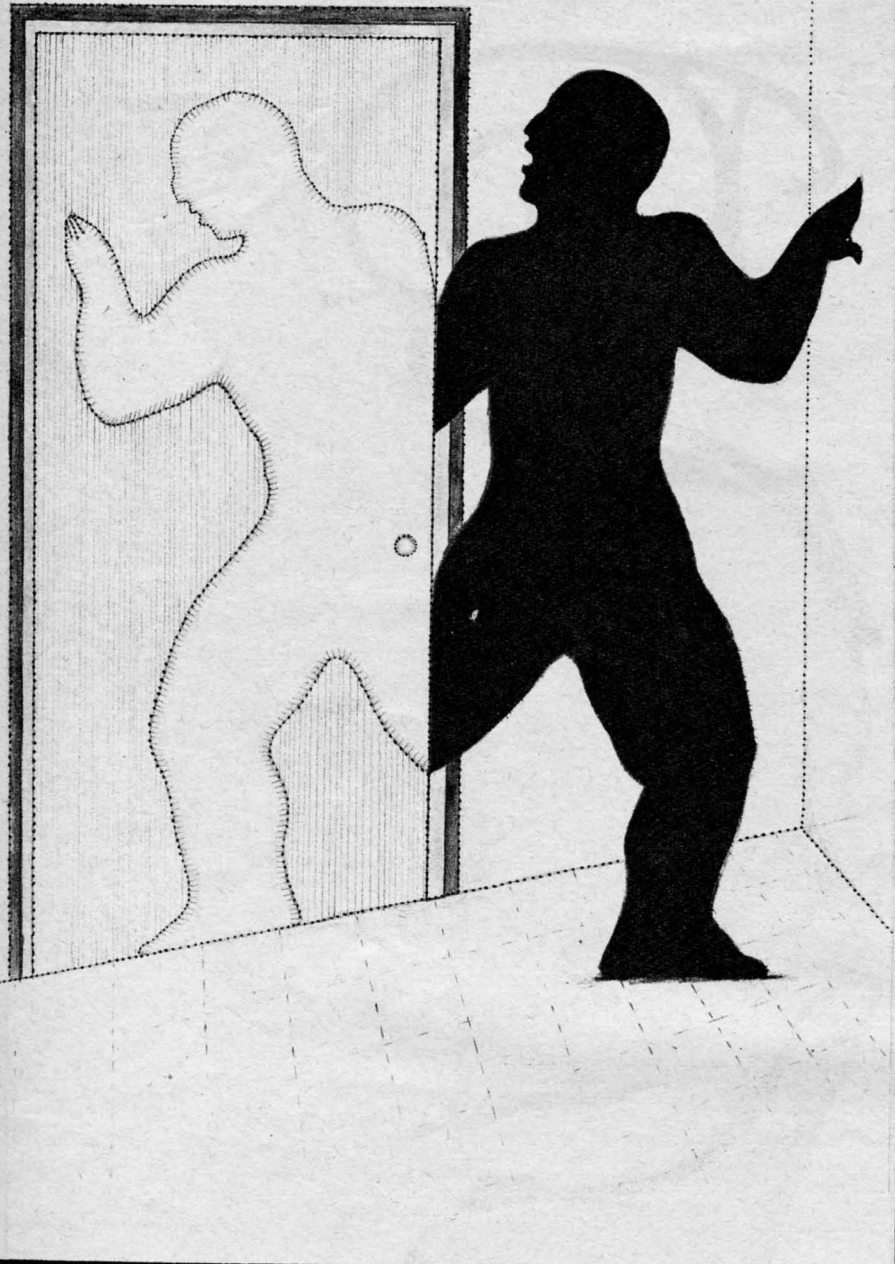
***

QUI ho ha dit, que l'administració municipal és un conjunt de fets prosaics i ensopits? Qui pensi així va molt lluny d'osques. El nostre batlle demostra el seu alè poètic sempre que troba ocasió i vesteix la majoria d'actes municipals amb robes de la més virolada fantasia. L'alcalde de Barcelona és un poeta, a estones líric i a cops fins èpic o dramàtic. Els fets més planers de l'Administració Local els adorna amb paraules florides, amb expressions encisadores i l'ànima col·lectiva dels barcelonins puja, puja, puja com un globus d'aquells que per la festa major engegaven els avis...

I l'exemple —el bon exemple, sigui dit per precisar en un fet tan delicat— ha fet adeptes entre els regidors, que també juguen a poetes. Un d'ells, en ocasió de parlar en defensa d'un telefèric que volen instal·lar a Montjuïc per a facilitar l'accés al Parc d'Atraccions i al Castell, va permetre's les expansions següents, que conservem en l'idioma en què foren dits, per no traïr amb la traducció tota la seva bellesa. El regidor digué, fent esment dels projectes ja realitzats a la muntanya: «...encontramos desde la alegre y ruidosa zona del Parque de Atracciones, hasta las más impresionantes vistas panorámicas desde cualquier ala del castillo (segons sembla, les vistes han estat creades de bell nou), pasando por las cascadas cantarinas del Mirador del Alcalde, o las sugestivas laderas del Sol naciente, abarrotadas de lirios y cactus...»

Encisador, oi? Per aquest camí el nostre consistori municipal un dia, sense posar-hi esment, com es fan les coses veritablement importants, reinstaurarà els Jocs Florals de Barcelona. I moguts pel desig que així sigui, callem el nom del regidor-poeta, per si retocant una mica les seves frases i posant-les en ratlles curtes pot «tirar» a la Flor Natural, sigui aquesta un lli-ri o un cactus...

FOLLET

quella separació frustrada: «Ja t'ho deia que no aniries gaire lluny! En el moment de les grans decisions, falles».

Es cert, torno a ésser aquí, però l'espant no me'l treu ningú. No és que l'evanescència m'esveri, ni que m'hagi sorprès massa el poder del guix (algunes fórmules escrites damunt una pissarra han provocat enormes convulsions), però la paret del dormitori dona al carrer, i, amb la il·lusió d'estimbar l'altre, ha vingut de poc que no faig un salt de quatre pisos. Quin negoci hauria fet! Retrobo amb un respir la veu de la meua rèplica: «Ets un tros de quòniam!», em diu. No li contesto, perquè estic content de sentir-lo (o de sentir-la, la cosa no queda clara). Considerant-ho objectivament, ens fem molta companyia.

Es tal com ho explico. Hi ha vegades que els coneguts em pregunten si no m'avorreixo, en esment de la vida solitària que porto. No saben res ni sospiten res. Perquè de diumenges com aquest que estic passant, carregats d'aventura i de misteri, en tinc la vida plena. □

pensament que una cosa o altra trobaré, aquí o a l'estranger. Tanmateix, m'havia acostumat a la nostra habitud, i, fora de poques excepcions, el feia anar com volia. Ara, segons qui trobi...

Sobtadament, sento un pessigolleig a les arrels, la impressió que una forma em xucla. A terra, ran de les rajoles, pren corporeïtat un parell de sabates. La formigor va pujant i apareix la gira dels pantalons, la cintura, la vora de l'americana. Totes les peces em són familiars. Estic segur que es tracta d'un fenomen de regeneració que, fins ara, només havia afavorit determinades espècies menors, de la mena de les sargantanes. Es va confirmar cada peça: les mans (sembla que la carn les enguanti a poc a poc), els braços (m'estiro la pell com si m'ajustés les mànigues d'un jersei cenyit), la nou del coll, la cara i el cimall dels cabells, amb els mateixos símptomes de calvicie prematura. Espero que s'acabi de formar la bola del cervell i així que la veig feta (poc o molt arrodonida i amb els canals i els filets de sang a lloc), ataco fent burla d'a-

na en general m'agraden. Ah! I jo també l'obligo a seguir-me... No pot gallejar gaire.

La gent sembla fascinada per l'encant del dia festiu, sobretot a mesura que m'aproximo al mar. Tinc un gest ple de virilitat: ell vol anar a l'escullera, però jo m'aturo a les Drassanes i m'assec dignament en un banc, davant el Museu Marítim. La cosa, doncs, va a mitges, i de tant en tant li faig ajupir el cap. Sense massa satisfacció, val a dir-ho, perquè he de contribuir amb el meu clatell a les seves inclinacions.

L'estada al banc és agradable. En això hi ha acord, i ho aprofito per a treure els pensaments a passejar. Surten, salten, donen voltes com cadells sota l'alegria de l'aire lliure. N'hi ha un que fins i tot em fa l'efecte que ensuma el tronc d'un arbre.

Es divertit de contemplar les anades i vingudes de la gent, com si no sabessin el pa que s'hi dona. Un nen s'atura davant meu, em mira descaradament i quan en té prou s'allunya xiulant. Allunyar-se és un terme relatiu: se'n va fins a la paret del museu i palpa les pedres. Es treu un gruix de la butxaca i dibuixa un rectangle, com una porta. L'escena m'arriba a contrallum i a cluco una mica els ulls per a veure-hi millor. El nen empeny la porta imaginària —és ben bé el perfil d'una porta— i, és clar, topa amb la pedra. Però no es desanima pas. Reflexiona un instant i, després, traça pulcrament el pom, amb la xapa sencera i el forat del pany i tot; fa el gest d'obrir-lo, es veu una fugaç esclatxa i el nen desapareix filtrat pel mur.

El fet em deixa en estat de meditació. És evident que les criatures d'ara saben més coses que les d'abans. Són més esparpillades, les preparen millor, com si la vida s'hagués proposat un trot didàctic. Jo potser sóc antiquat i encara aprecio la innocència. Això sí: admiro el progrés, vingui d'on vingui.

De cop i volta l'altre, el meu eco, l'interior del mirall o el que sigui, em torna a importunar: «Ets capaç de creure't les coses tal com te les presenta la mirada —em diu—. No escarmentaràs mai.» Jo responc que em fio dels ulls o no em fio de ningú, i que allò no han estat pas iuuenetes. Ell em replica que potser sí o potser no, que un temperament d'investigador autèntic aconsellaria d'acostar-s'hi.

Com que ja ho desitjava, m'aixeco del banc i m'atanso a la paret. De prop, el dibuix de la porta és ben definit; jo m'hauria d'ajupir una mica per a passar-hi. El nen no es veu enlloc. Dissimuladament, faig pressió amb el braç, provant d'obrir, amb el resultat previsible: la muralla és ferma, de poc aveniment amb les raons humanes. Però hi ha el pom, disposat en aparença a no deixar passar per alt la missió que li és encomanada. Allargo la mà a poc a poc, amb uns batecs de cor que em comprometen, i aleshores m'adono que una venedora de cacauets em contempla amb fixesa. Alto! Dissimulo, imito el gest de caçar un insecte. Histriònic, faig com si esclafés el mosquit —es veu que es tractava d'un mosquit—, i figura que llenço la diminuta despulla. Adorno la jugada amb un somriure cruel, just en el moment en què descobreixo a terra el tros de guix utilitzat pel nen.

Se m'acut que el guix pot tenir virtuts màgiques, el cullo precipi-

tadament i me'l fico a la butxaca. La venedora encara em mira, amb una certa impertinència. «Es pensarà que et guardes el mosquit», em diu l'altre. Li responc que tant me fa, que pensi el que vulgui. Però no és veritat: em torno vermell i tiro cop a la Rambla, amb ganes d'arribar aviat a casa.

Sento la personalitat del guix, l'agafo cloent els dits amb energia. És ben meu. «Ja en podràs tirar un bon tros a l'olla!», observa l'hoste permanent. De primer, ho atribueixo a l'enveja, però reconec de seguida que estem destinats a compartir-ho tot. Es tracta, només, de moiestar-me.

Camino de pressa, mentre aguanto el xàfec del seu sarcasme. «I ara què? —em va dient—. Arribaràs a casa amb la il·lusió de pintar una porta a la paret i anar-te'n d'esquitllèvit. Això està bé que ho faci una criatura, però tu ja ets massa gran. I on aniries si et sortia la maroma? A veure: on aniries?»

Ni molt lluny ni molt a prop, penso. No es tracta pas de distàncies. Voldria fugir d'una manera neta, una evaporació sense haver de bellugar-me gaire, però efectiva. Em trauria del damunt la part de món que em pesa i arreglaria la petita resta amb el delit que s'hi posa quan s'estrena pis. Com un corcò, el meu oponent replica: «Desenganya't, el món et pesa tot ell d'una manera suportable. Si te'l poguessis treure del damunt (que no podràs), la pèrdua de last et faria volar com una bomba».

Es antipàtic, no ho pot evitar. «Tu què saps!», li dic, amb el mateix to del «Jo què sé!» que em susciten les preguntes inextricables.

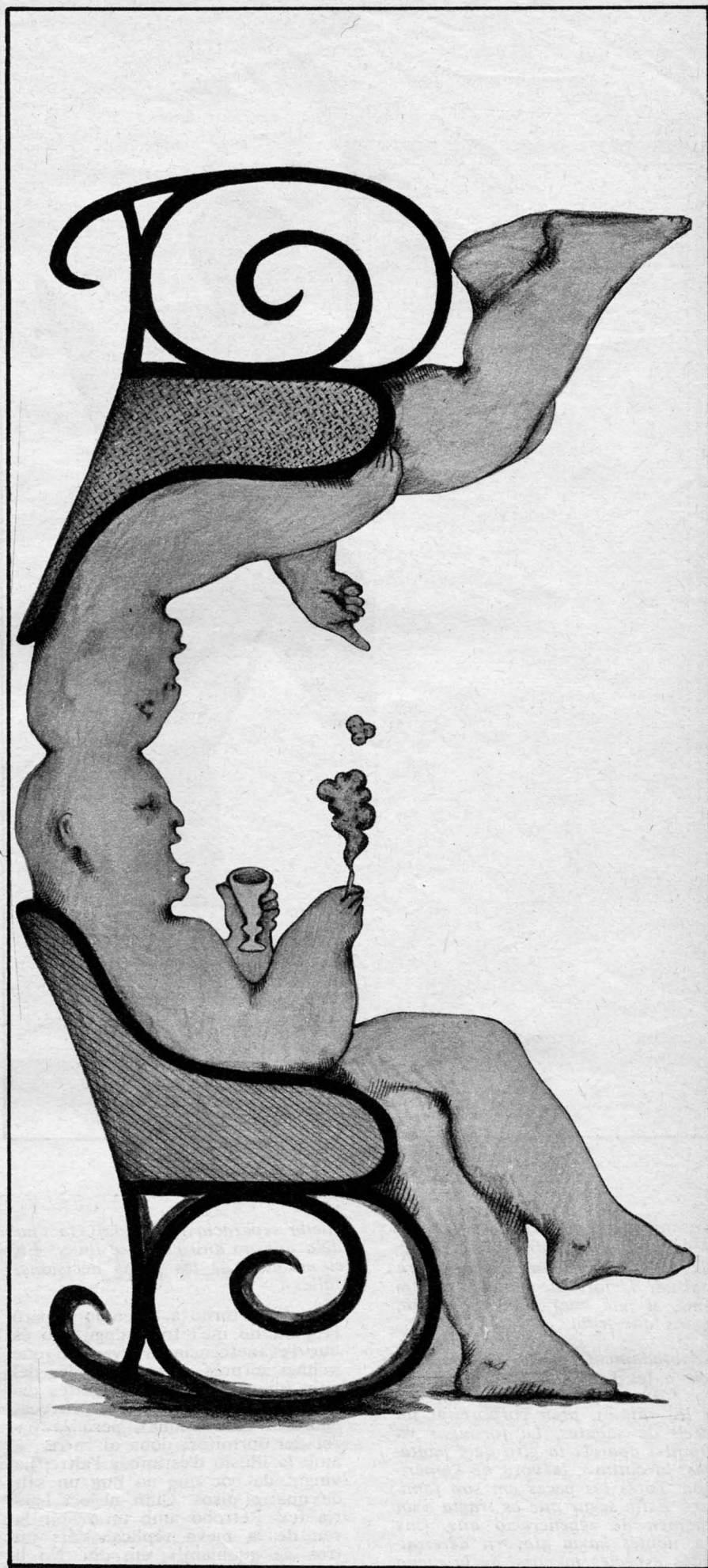
Si sabés com fer-ho, m'arrencaria la muda veu de dins. He tingut notícia de consciències de gran envergadura, que torturen amb un estil eievat i donen un aire interessant a qui les posseeix. La meua, senzilla i col·loquial, fereix a pessics. No n'estic gens orgullós. Em ve una idea —cosa que sempre m'excita—, i apresso encara més el pas.

Arribo al meu carrer, a casa meua, i pujo l'escala a gambades. Ja sóc aquí. La cadenera dels veïns canta a la babalà, amb més instint que coneixements. Hi ha en l'aire un anunci de possibles novetats i jo em miro el guix en el palmell de la mà estesa.

«Calla!», ordeno al meu estadant metafísic, quan va per engaltar-me noves ironies. Insòlitàment, m'obeeix. No sospita el meu propòsit... Però l'ha de saber per força!

Busco un llenç de paret lliure de noses. Els pisos són petits i tendim a atapeir-los, no trobaré gaires pams quadrats en espera d'una nova ocupació, però al dormitori —apartant una mica la tauleta de nit— puc disposar d'un espai. Mirant-m'hi molt dibuixo una porta; sembla que el guix s'arrapi a l'empaperat i el perfil em queda bé. Sempre he tingut una disposició natural per al dibuix figuratiu, tot i que no n'he tret partit. (Ara no sé si aquesta observació l'he feta jo o l'altre.)

El pany em costa. No és que vulgui donar-li una importància excessiva, sinó que realment la té. Al final, el capto i em queda un pany que paria. A partir d'aquí, tot sembla venir de cara. Acluco els ulls —no ho puc evitar—, empenyo la fulla de la porta i sento que cedeix. Tan difícil que semblava! «Passa tu, primer», ordeno autoritàriament a l'altre. I pica d'una manera increïble, dòcil a la meua voluntat. Quan

és a l'altra banda, tanco de cop. No sé ben bé què passa: el batent em talla com una ganiveta.

Aquest ximple s'ha equivocat. Ha fet mutis a través de la paret i quedo jo, incorporat i desvestit, si se'm permet l'expressió. Què faré sense la funda que em cobria? M'entra el desig de veure'm per primera ve-

gada (si hi ha de què), i me'n vaig a la cambra de bany; estranya perspectiva, ja que no tinc imatge per a rebote.

Torno al menjador una mica intransquil, val a dir-ho, per l'obscur panorama de passar a engrossir la legió dels sense feina. M'asserena el